

Jesenski paket europskog semestra: Europa iz krize izlazi jača, zelenija i digitalnija

Bruxelles, 24. studenoga 2021.

Europska komisija danas je pokrenula ciklus europskog semestra za koordinaciju ekonomskih politika za 2022. Jesenski paket europskog semestra uključuje Godišnji pregled održivog rasta, mišljenja o nacrtima proračunskih planova država članica europodručja za 2022., preporuke politika za europodručje i Komisijin Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju.

Paket se temelji na [jesenskoj gospodarskoj prognozi 2021.](#), u kojoj je utvrđeno da europsko gospodarstvo prelazi s oporavka na rast, no sada se suočava s nekim novim nepovoljnim okolnostima.

Godišnji pregled održivog rasta

U ovogodišnjem Godišnjem pregledu održivog rasta iznosi se ambiciozan program za 2022., u kojem Unija svoj fokus preusmjeruje s upravljanja krizom na održiv i pravedan oporavak za veću otpornost europskog gospodarstva. Utvrđuju se i načini za čvršću integraciju Mehanizma za oporavak i otpornost, kao okosnice instrumenta [NextGenerationEU](#), u novi ciklus europskog semestra. Time će se osigurati sinergije tih procesa i izbjeći nepotrebno administrativno opterećenje u državama članicama. Kako bi se osiguralo potpuno ažurirano i dosljedno izvješćivanje o ciljevima održivog razvoja u svim državama članicama, donose se i mjere za dodatnu integraciju ciljeva održivog razvoja u europski semestar.

[Mehanizam za oporavak i otpornost](#) raspolaže proračunom od 723,8 milijardi eura u bespovratnim sredstvima i zajmovima i imat će središnju ulogu u izgradnji otpornog gospodarstva utemeljenog na pravednosti. S obzirom na to da su Unijini prioriteti sastavni dio tog mehanizma, države članice sada će se u okviru europskog semestra bolje usmjeravati prema zelenoj i digitalnoj tranziciji te izgradnji otpornijeg europskog gospodarstva.

Komisija je do danas prihvatila, a Vijeće odobrilo, 22 nacionalna plana za oporavak i otpornost. Time su od kolovoza 2021. omogućene isplate pretfinanciranja u iznosu od 52,3 milijarde eura za 17 država članica. Vijeće je dosad odobrilo planove u ukupnoj vrijednosti od 291 milijardu eura bespovratnih sredstava i 154 milijardi eura u zajmovima. Sada je naglasak na njihovoj provedbi na terenu.

Isplatama pretfinanciranja iz Mehanizma za oporavak i otpornost već se ostvaruje važan doprinos konkurentnoj održivosti u njezine četiri dimenzije navedene u Godišnjem pregledu održivog rasta: održivost okoliša, produktivnost, pravednost i makroekonomska stabilnost.

Komisija usto poziva države članice da se pobrinu da njihove nacionalne reforme i ulaganja odražavaju prioritete utvrđene u tom dokumentu.

Mišljenja o nacrtima proračunskih planova država članica europodručja

[Mišljenja Komisije o nacrtima proračunskih planova za 2022.](#) temelje se na preporukama za fiskalnu politiku koje je Vijeće donijelo u lipnju 2021. U njima se uzima u obzir nastavak primjene u 2022. opće klauzule o odstupanju u okviru Pakta o stabilnosti i rastu.

Države članice postupno ukidaju privremene hitne mjere i potporu sve više usmjeravaju na održavanje oporavka. U 2022. bespovratnim sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost financirat će se 24 % ukupnih mjera potpore oporavku. Apsorpcija tih sredstava trebala bi biti pojačana na početku te se predviđa da će države članice potrošiti više od 40 % ukupnog dodijeljenih iznosa prije nego se donese odluka o isplati uvjetovana ostvarenjem ključnih etapa i ciljnih vrijednosti. Prema planovima i u skladu s preporukom Vijeća, ulaganja financirana na nacionalnoj razini u 2022. uglavnom će se očuvati u svim državama članicama.

U razdoblju 2020. – 2022. u europodručju je predviđena ekspanzivna fiskalna politika. Pozitivan doprinos javnih ulaganja i drugih kapitalnih rashoda koji se financiraju iz nacionalnih proračuna i proračuna EU-a pritom je bitan čimbenik, no glavni su pokretač fiskalne ekspanzije u 2021. i 2022.

neto primarni tekući rashodi koje financira država. U više država članica, uključujući i one s visokim dugom, predviđene poticajne fiskalne politike trebale bi se temeljiti na rastu tekućih rashoda koje financira država ili na nefinanciranom smanjenju poreza. U nekim slučajevima očekuje se da će to imati znatan učinak na temeljni fiskalni položaj. U približno četvrtini država članica očekuje se da će poticajna fiskalna politika biti potaknuta ulaganjima koja se financiraju na nacionalnoj razini i na razini EU-a.

Preporuka za europodručje i Izvješće o mehanizmu upozoravanja

U [preporuci o ekonomskoj politici europodručja](#) iznose se savjeti o pitanjima koja utječu na funkcioniranje europodručja u cjelini, a posebno su prilagođeni državama članicama europodručja. Preporučuje se da države članice europodručja u razdoblju 2022. – 2023. pojedinačno i zajednički u okviru Euroskupine nastave provoditi i koordinirati nacionalne fiskalne politike za učinkovitu potporu održivom oporavku. Savjetuje se zadržavanje umjereno poticajne fiskalne politike u 2022. u cijelom europodručju te postupno preusmjeravanje njezinih mjera na ulaganja kojima se promiče otporan i održiv oporavak. Isto tako, naglašava se važnost prelaska s hitnih mjera na mjere za oporavak tržišta rada osiguravanjem učinkovitih aktivnih politika tržišta rada u skladu s Preporukom Komisije o učinkovitoj aktivnoj potpori zapošljavanju nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19 (EASE). Države članice europodručja trebale bi održavati prilagodljivu fiskalnu politiku kako bi mogle brzo reagirati u slučaju ponovne pojave pandemijskih rizika. Kad to gospodarski uvjeti dopuste, njihove fiskalne politike trebale bi biti usmjerene na postizanje razboritih srednjoročnih fiskalnih položaja te osiguravanje održivosti duga uz istodobno poticanje ulaganja. U preporuci se poziva i na nastavak rada na dovršetku bankovne unije, jačanje međunarodne uloge eura i pružanje potpore procesu stvaranja digitalnog eura.

[Izvješće o mehanizmu upozoravanja](#) služi kao instrument za otkrivanje mogućih makroekonomskih neravnoteža. U njegovu ovogodišnjem izdanju zaključuje se da su detaljna preispitivanja opravdana za 12 država članica: Cipar, Francusku, Grčku, Hrvatsku, Irsku, Italiju, Nizozemsku, Njemačku, Portugal, Rumunjsku, Španjolsku i Švedsku. Te države članice podvrgnute su detaljnom preispitivanju u okviru prethodnog godišnjeg ciklusa nadzora za postupak u slučaju makroekonomskih neravnoteža. Tom prilikom neravnoteže su utvrđene u Francuskoj, Hrvatskoj, Irskoj, Nizozemskoj, Njemačkoj, Portugalu, Rumunjskoj, Španjolskoj i Švedskoj, dok su prekomjerne neravnoteže zabilježene u Cipru, Grčkoj i Italiji. U ovogodišnjim detaljnim preispitivanjima ocijenit će se razvoj tih neravnoteža i analizirati njihova ozbiljnost, kretanja i odgovor politika u državama članicama. Cilj je ažurirati postojeće procjene i utvrditi jesu li potrebne promjene politike.

Mjere u okviru Pakta o stabilnosti i rastu koje se odnose na Rumunjsku

[Na Rumunjsku se od travnja 2020. primjenjuje postupak u slučaju prekomjernog deficita](#) jer je u 2019. premašila referentnu vrijednost deficita iz Ugovora. Vijeće je u lipnju 2021. Rumunjskoj uputilo novu preporuku da svoj prekomjerni državni deficit ispravi najkasnije do 2024.

S obzirom na to da je postignut prijelazni cilj za 2021., Komisija smatra da u ovom trenutku nije potrebno donijeti odluku o daljnjim mjerama povezanim s postupkom u slučaju prekomjernog deficita u Rumunjskoj. Stanje rumunjskog proračuna ocijenit će se ponovno nakon što nova vlada predstavi proračun za 2022. i srednjoročnu fiskalnu strategiju.

Izvješće o pojačanom nadzoru i izvješća o nadzoru nakon provedbe programa

U [dvanaestom izvješću o pojačanom nadzoru za Grčku](#) navodi se da je ta zemlja ostvarila daljnji napredak u ispunjenju dogovorenih obveza, unatoč kašnjenjima u nekim područjima koja su djelomično povezana s teškom situacijom uzrokovanom pandemijom bolesti COVID-19 i katastrofalnim požarima u kolovozu 2021. Izvješće bi moglo poslužiti kao temelj za odluku Euroskupine o pokretanju sljedećeg skupa mjera za smanjenje duga uvjetovanih politikama.

U izvješćima o nadzoru nakon provedbe programa za [Španjolsku](#), [Portugal](#), [Cipar](#) i [Irsku](#) utvrđeno je da sve četiri zemlje zadržavaju sposobnost da podmire svoj dug.

Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju

U [Zajedničkom izvješću o zapošljavanju](#) potvrđuje se oporavak tržišta rada, iako zaposlenost još nije dosegla razine prije krize uzrokovane bolešću COVID-19, koja je posebno teško pogodila mlade, radnike u nestandardnim oblicima zaposlenja, samozaposlene osobe i državljane trećih zemalja. Sektori s visokom potražnjom već se suočavaju s manjkom radne snage. Istovremeno, brojna poduzeća izlaze iz krize sa znatnim financijskim poteškoćama te bi neka radna mjesta mogla nestati, dok će se druga otvoriti zahvaljujući zelenoj i digitalnoj tranziciji. U tom kontekstu posebno su važne aktivne politike tržišta rada, u prvom redu potpora prelasku s jednog radnog mjesta na drugo. Sudjelovanje u obrazovanju odraslih i dalje je daleko od toga da bude uobičajena praksa u cijelom EU-u. Usto je pogođeno pandemijom, uz velike razlike među državama članicama. Stoga je i dalje

izazov pronaći načine da se građani opreme vještinama koje će biti potrebne na tržištu rada budućnosti. Naposljetku, sustavi socijalne zaštite pomogli su u prevladavanju krize uzrokovane bolešću COVID-19 i to bez znatnog povećanja rizika od siromaštva ili dohodovne nejednakosti. Tome je pridonijela i znatna potpora na razini EU-a i država članica, primjerice programi skraćenog radnog vremena i druge mjere za očuvanje radnih mjesta koje su uvedene ili proširene tijekom krize, a financirane su iz instrumenta SURE. Unatoč tome, u mnogim zemljama i dalje postoje nedostatci u sustavu socijalne zaštite, posebno kada je riječ o radnicima u nestandardnim oblicima zaposlenja i samozaposlenim osobama. Analiza u okviru Zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2022. oslanja se na revidirani pregled socijalnih pokazatelja kojima se sada podupire praćenje za 18 od 20 načela [europskog stupa socijalnih prava](#). Time će se pridonijeti sveobuhvatnoj procjeni najvažnijih izazova u području zapošljavanja i socijalnih pitanja u državama članicama. Na sastanku na vrhu o socijalnim pitanjima održanom u Portu čelnici EU-a podržali su akcijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava, u kojem su utvrđena [tri glavna cilja EU-a](#) u pogledu zapošljavanja, vještina i smanjenja siromaštva do 2030. Ti ciljevi sada su uključeni u zajedničko izvješće o zapošljavanju.

Izjave članova Kolegija

Izvršni potpredsjednik Komisije zadužen za gospodarstvo u interesu građana Valdis **Dombrovskis** izjavio je: *Sada kad iz faze upravljanja krizom prelazimo na ulaganja koja će pogodovati budućem rastu, naš je prioritet provedba pravih reformi i ulaganja za uključiv, trajan i održiv oporavak Europe. Mehanizmom za oporavak i otpornost pružit će se financijska struktura, a države članice mogu se osloniti i na europski semestar kao smjerokaz za daljnje mjere politike. Te smjernice pomoći će im da ostvare napredak prema zelenoj i digitalnoj tranziciji, pruže potreban poticaj svojim gospodarstvima i ojačaju našu kolektivnu otpornost na buduće šokove. U okviru europskog semestra pomažemo im i da se uhvate u koštac s novim i naslijeđenim rizicima koji bi mogli usporiti oporavak. Osim toga, morat ćemo se usredotočiti na jačanje poduzeća, otvaranje većeg broja kvalitetnih radnih mjesta, uklanjanje prepreka ulaganjima i koordinaciju politika za očuvanje fiskalne održivosti Unije.*

Povjerenik za gospodarstvo Paolo **Gentiloni** izjavio je: *Europsko gospodarstvo snažno raste, no istovremeno se suočava s nizom nepovoljnih okolnosti: naglim povećanjem broja slučajeva bolesti COVID-19, drastičnim rastom inflacije i stalnim problemima u opskrbnim lancima. Ta složena ekonomska slika zahtijeva pažljivo prilagođene politike jer istodobno moramo osigurati nesmetani nastavak oporavka i prelazak na održiviji, konkurentniji i uključiviji model rasta za razdoblje nakon pandemije. Pozivamo na umjereno poticajnu fiskalnu politiku za europodručje u 2022., s naglaskom na ulaganjima, razvoju novih vještina radnika i zaštiti solventnosti održivih poduzeća. Makroekonomske neravnoteže, koje su se u mnogim slučajevima dodatno pogoršale zbog pandemije, zahtijevaju posebnu pozornost. Mehanizam za oporavak i otpornost aktualno se provodi u 22 države članice EU-a, s ciljem da se već u 2022. potroši oko 40 % ukupno dodijeljenih bespovratnih sredstava. Kako u tome uspjeti moglo bi se u sljedećoj godini pokazati kao naš najveći izazov i naša velika prilika.*

Povjerenik za zapošljavanje i socijalna prava Nicolas **Schmit** izjavio je: *Da bi se ublažile negativne posljedice pandemije, moramo se prvenstveno usmjeriti na aktivne politike tržišta rada, među ostalim poticanje osposobljavanja i zapošljavanja. Tako ćemo građanima omogućiti lakši prelazak s jednog radnog mjesta na drugo i usto osigurati da zelena i digitalna tranzicija budu pravedne i uključive. Uz veća ulaganja u vještine, nužno je razmotriti i radne uvjete, čime će se također pridonijeti rješavanju problema nedostatka radne snage u nekim sektorima. Podupiremo Europljane u prelasku na nova radna mjesta otporna na promjene u budućnosti, ali moramo osigurati i da ta nova radna mjesta budu kvalitetna.*

Sljedeći koraci

Komisija poziva Euroskupinu i Vijeće da rasprave o tom paketu i prihvate preporuke koje su danas predstavljene. Komisija očekuje konstruktivan dijalog s Europskim parlamentom o sadržaju paketa i svakom sljedećem koraku ciklusa europskog semestra.

Kontekst

Europski semestar ustaljen je okvir za koordinaciju ekonomskih politika i politika zapošljavanja država članica. Ta uloga nastavit će se i u fazi oporavka i napretka prema zelenoj i digitalnoj tranziciji. Kao i prethodnih godina prioriteti politika bit će strukturirani oko četiriju dimenzija konkurentne održivosti i u skladu s ciljevima održivog razvoja.

Mehanizam za oporavak i otpornost okosnica je instrumenta NextGenerationEU te sadržava zajmove i bespovratna sredstva u vrijednosti od 723,8 milijardi eura za potporu reformama i ulaganja u državama članicama EU-a. Cilj je ublažiti gospodarske i društvene posljedice pandemije koronavirusa te osigurati da europska gospodarstva i društva budu održivija, otpornija i bolje pripremljena za izazove i mogućnosti koje sa sobom donose zelena i digitalna tranzicija.

Više informacija

[Pitanja i odgovori o jesenskom paketu europskog semestra 2022.](#)

[Komunikacija o Godišnjem pregledu održivog rasta za 2022.](#)

[Komunikacija o nacrtima proračunskih planova za 2022.](#)

[Mišljenja o nacrtima proračunskih planova za 2022.](#)

[Preporuka za europodručje za 2022.](#)

[Izvešće o mehanizmu upozoravanja za 2022.](#)

[Komunikacija o fiskalnoj situaciji u Rumunjskoj](#)

[Izvešće o nadzoru nakon provedbe programa: Cipar](#)

[Izvešće o nadzoru nakon provedbe programa: Irska](#)

[Izvešće o nadzoru nakon provedbe programa: Portugal](#)

[Izvešće o nadzoru nakon provedbe programa: Španjolska](#)

[Izvešće o pojačanom nadzoru: Grčka](#)

[Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju](#)

[Jesenska gospodarska prognoza 2021.](#)

[Mehanizam za oporavak i otpornost](#)

[Europski semestar](#)

IP/21/6105

Osobe za kontakt s medijima:

[Veerle NUYTS](#) (+32 2 299 63 02)

[Andrea MASINI](#) (+32 2 299 15 19)

[Flora MATTHAES](#) (+32 2 298 39 51)

Upiti građana: [Europe Direct](#) telefonom na [00 800 67 89 10 11](#) ili [e-poštom](#)

Related media

 [Press conference on the European Semester autumn package](#)